

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 408
van **ELISABETH MEULEMAN**
datum: 3 april 2017

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

Gevangenis Brugge - Onderwijsaanbod en recht op onderwijs

Sinds begin dit schooljaar wordt er in de gevangenis van Brugge geen onderwijs meer aangeboden. Dat is een gevolg van het ontoereikend personeelskader in de gevangenis. Ondanks de inspanningen van de FOD Justitie om bijkomend personeel aan te werven, kregen de verschillende aanbieders van het volwassenenonderwijs in november 2016 bericht dat er geen aanbod zou komen tot eind januari 2017. De vooropgestelde planning voor het schooljaar 2016-2017 werd geannuleerd twee weken voor de eigenlijk opstart ervan. Er werden vervolgens inspanningen geleverd om de planning aan te passen naar een latere opstart. Toen er vervolgens bericht kwam dat er geen garantie kwam voor een effectieve heropstart, waren de onderwijspartners genoodzaakt te beslissen het huidige schooljaar geen onderwijsaanbod te voorzien in de gevangenis van Brugge.

Dit heeft verstrekken gevolgen voor de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) en centra voor basiseducatie (CBE's). Ten eerste werden alle modules geschrapt. Dit vraagt van het centrumbestuur en van het personeel heel wat flexibiliteit: extra modules moesten gepland worden, leraren kregen andere opdrachten en in het slechtste geval verloor de lesgever zijn opdracht. Ten tweede verliezen de centra de LUC's die de geschrapte modules hadden kunnen opleveren.

In een brief aan de minister heeft het Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs (Vocvo) - dat de onderwijscoördinatoren in de gevangenis aanstelt en begeleidt - compensatie gevraagd voor het verlies aan LUC's in de gevangenis. Concreet vroeg het centrum het overzetten van de verloren uren naar het volgend schooljaar. De minister heeft daar echter negatief op geantwoord. Er komt geen bijzondere regeling.

Het Vocvo schrijft dan ook in de brief het volgende: "De bereidheid van de onderwijsverstrekkers om het aanbod in het PCB (penitentiair centrum Brugge) in de toekomst terug mee op te bouwen staat op een kantelpunt". Men vraagt naar een aantal structurele afspraken waarin garanties vervat zitten voor de aanbodverstrekkers bij het wegvallen van het geplande aanbod door overmacht.

Het strategisch plan 'Hulp- en dienstverlening aan gedetineerden 2015-2020' voorziet tegen eind december 2016 in een evaluatie van het bestaande aanbod aan opleidingen in gevangenis. Op 9 februari werd in de commissie Onderwijs door de minister gezegd dat de evaluatie nog niet klaar was en dat men werkte aan de redactie ervan. We zijn nu meer dan een maand later.

1. Wat betekent dit voor het recht op onderwijs voor de gedetineerden in de gevangenis van Brugge?
2. Is hierover overleg geweest met het ministerie van Justitie om een oplossing te vinden?
3. Wat betekent dit voor de afspraken in verband met de regelgeving rond het aanbod aan gedetineerden?
4. Waarom kan het betrokken volwassenenonderwijs voor de gevangenen in dezen niet op een (eenmalige) uitzondering rekenen?
5. Wordt er nagedacht over een aantal structurele afspraken waarin garanties vervat zitten voor de aanbodverstrekkers bij het wegvallen van het geplande aanbod door overmacht?
6. Is de evaluatie van het bestaande aanbod aan opleidingen in gevangenen klaar en kan de minister die bezorgen? Zo neen, wanneer zal de evaluatie klaar en beschikbaar zijn?

ANTWOORD

op vraag nr. 408 van 3 april 2017

van **ELISABETH MEULEMAN**

1. De situatie in het Penitentiair Complex Brugge is momenteel inderdaad vrij precair. Zoals ik in februari antwoordde op de schriftelijke vraag van collega Paul Cordy: de Vlaamse actoren die instaan voor de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden (onderwijs, sport, cultuur, welzijn, werk en gezondheid) kunnen omwille van de te grote personeelstekorten geen of nauwelijks aanbod uitbouwen. Dit betekent ook dat de gedetineerden er sinds afgelopen september niet kunnen deelnemen aan enig onderwijsaanbod. De Vlaamse partners hebben aan de gevangenisdirectie laten weten dat de bereidheid er is om in september terug op te starten, maar vragen aan de gevangenisdirectie het engagement om tijdig te laten weten of de situatie in het najaar opnieuw aanbod zal kunnen toestaan, met andere woorden of het aanbod in september terug zal kunnen opstarten.
2. Aangezien de kern van het probleem in de drie gevangenissen niet onderwijs-gerelateerd is, doen we er best aan de bevoegde minister te informeren van de gevolgen op het aanbod hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, waar onderwijs een heel belangrijk onderdeel van uitmaakt. Tegelijkertijd wil ik mijn federaal collega ook de ruimte geven om samen met het directoraat-generaal van het gevangeniswezen (DG EPI) toe te werken naar een duurzame oplossing. In het najaar heeft mijn kabinet inderdaad samen met de collega's van het coördinerende beleidsdomein welzijn hierover contact opgenomen met de federale minister van justitie. De betrokken ministers zijn zich met andere woorden bewust van de urgentie van de zaak, maar een eenvoudige oplossing ligt niet voor de hand. Specifiek voor de Brugse gevangenis, meldt men me dat de DG EPI volop bezig is met het aanwerven van nieuw penitentiair personeel om het nijpend personeelstekort weg te werken. Eens dit tekort weggewerkt is, zal het aanbod hulp- en dienstverlening voor de gedetineerden terug opgestart kunnen worden. Het is momenteel nog niet duidelijk of het aanbod in september opnieuw opgestart kan worden.
3. Wordt samen beantwoord met vraag 4 en 5.
De centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie werken met veel derde partners samen: VDAB, bedrijven, het agentschap Inburgering en integratie, socio-culturele actoren, dienstencentra, ... en dus ook gevangenissen. De volledig modulaire structuur van het volwassenenonderwijs leent zich hier goed toe: centra kunnen op maat van de behoefte één of meer modules of alle modules van een opleiding inrichten. Een van de voordelen hiervan is dat decretaal bepaald is dat de inschrijvingen per module moeten verlopen. Dit betekent dat centra die in een samenwerkingsverband treden niet onmiddellijk genooddaakt zijn om een volledige opleiding te plannen/in te richten, zodat er in geval van overmacht geen volledige opleidingen geschrapt moeten worden. Het gaat per centrum dan ook om een of enkele modules. Ook in andere samenwerkingsverbanden, los van de gevangenissen, gebeurt het dat geplande modules niet kunnen doorgaan, bijvoorbeeld omwille van te weinig inschrijvingen.
Zoals ook aangegeven in mijn antwoord op de brief van de getroffen centra en het coördinerende Vlaams Ondersteuningscentrum voor Volwassenenonderwijs (VOCVO), voorziet het decreet volwassenenonderwijs in de mogelijkheid om maximaal 2% van de op centrumniveau toegekende leraarsuren kunnen overdragen naar het volgende

schooljaar. Indien zo'n schrapping van het aanbod in het begin van het schooljaar plaatsvindt, zoals hier het geval is, dan kan de module voor aanvang geschrapt worden en kan het centrum deze uren voor andere modules aanwenden. Ik begrijp dat dit niet altijd even evident is voor de organisatie van het centrum, zeker voor kleinere centra, maar veel alternatieven zijn er niet voor handen. Dit is dan ook één van de argumenten voor de centra voor volwassenenonderwijs om in te zetten op schaalvergroting, want grotere centra hebben een stuk meer mogelijkheden om de uren te recupereren.

Een uitzondering voorzien voor de centra die in samenwerking met een gevangenis een of meerdere modules moeten schrappen, om welke reden dan ook, is evenmin evident. Een eerste reden is vrij technisch: begrotingsmatig worden jaarlijks middelen voorzien die door centra voor volwassenenonderwijs en centra voor basiseducatie kunnen ingezet worden om hun aanbod in te richten. Deze enveloppe wordt jaarlijks bij het begin van het schooljaar over alle centra verdeeld, op basis van de decretale bepalingen. Op macroniveau beschikken we met andere woorden niet over een reserve aan uren om centra te compenseren voor modules die voor aanvang geschrapt moeten worden. Temeer omdat deze uren zoals gezegd door het centrum op een andere manier ingezet kunnen worden. Een tweede reden is dat we de centra in hun samenwerking met allerlei actoren niet willen belemmeren door in de regelgeving vast te leggen voor welke samenwerkingsvormen er wel of niet kunnen compenseren ingeval van schrapping van een module. Het limitatief opnemen van soorten samenwerkingsvormen zou immers steeds vragen oproepen over waarom bepaalde samenwerkingsvormen onder welke omstandigheden wel of niet zouden kunnen gecompenseerd worden voor schrapping. Dit zou niet alleen vatbaar zijn voor heel wat discussie, het zou eveneens ten onrechte geïnterpreteerd kunnen worden alsof de Vlaamse regering de ene vorm van samenwerking belangrijker inschat dan andere vorm van samenwerking. Een derde reden waarom we er niet voor opteren om dit in regelgeving om te zetten is dat dit zou leiden tot een sterke toename van de regelgeving in het volwassenenonderwijs, iets waar de sector noch de Vlaamse regering vragende partij voor is.

Maar zoals ook in de brief aan de getroffen centra aangegeven, willen we als Vlaamse regering bij de hervormingen van het volwassenenonderwijs wel rekening houden met de specificiteit van het onderwijs aan gedetineerden. Zoals de Vlaams volksvertegenwoordiger weet werken mijn administratie en kabinet momenteel aan een nieuw financieringssysteem voor het volwassenenonderwijs. Zoals aangekondigd in de conceptnota volwassenenonderwijs, is het onze bedoeling om voor de financiering van de centra cursistenkenmerken mee in rekening te nemen. Gedetineerden werden in het licht hiervan expliciet opgenomen in de conceptnota.

Ook in het in december definitief goedgekeurde decreet waarin de nieuwe programmatieregelgeving voor het volwassenenonderwijs werd beslist, werd voor de gevangenen een specifieke regeling opgenomen.

Door deze maatregelen willen we de obstakels bij het organiseren van het onderwijsaanbod in de gevangenis voor de centra wegnemen en willen we de centra in hun financiering meer mogelijkheden bieden om op maat van de gedetineerden aanbod in te richten.

6. De evaluatie van het onderwijsaanbod in de gevangenen is afgelopen maart in uitvoering van het Strategisch plan Hulp- en dienstverlening aan gedetineerden inderdaad opgeleverd. U vindt het syntheserapport van de evaluatie hierbij in bijlage.

BIJLAGE

Het syntheserapport van de evaluatie van het onderwijsaanbod in de gevangenen in Vlaanderen en Brussel in functie van de Vlaamse leidraad voor het onderwijsaanbod in de gevangenen, maart 2017